

اداره کل آموزش و پرورش استان آذربایجان شرقی
معاونت آموزش متوسطه استان
اداره تکنولوژی، گروه‌های آموزشی و بررسی محتوا

۱۹
وبینار استانی

گروه درسی علوم اجتماعی و سواد رسانه‌ای دوره دوم متوسطه نظری استان آذربایجان شرقی برگزار می‌کند:

تبیین نوزدهمین جشنواره الگوهای برتر تدریس با محوریت طرح درس VE و نمون برگ داورى و تفکر و سواد رسانه‌ای

روز | دوشنبه | ۲۵ اردیبهشت | ۱۴۰۲ | ساعت | ۱۷ الی ۱۸:۳۰

مدرس: خانم دکتر ماریا پاشایا

مخاطبان:

سرگروه‌های درسی نواحی و مناطق و
دبیران علوم اجتماعی و سواد رسانه‌ای
استان آذربایجان شرقی

لینک ورود در بستر Adobe Connect
[Http://185.53.143.153/azar](http://185.53.143.153/azar)

شیوه نامه جشنواره ال... >

شیوه نامه نوزدهمین جشنواره الگوهای تدریس برتر در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲

بسمه تعالی
وزارت آموزش و پرورش
سازمان آموزش متوسطه
مقر آموزش دوره دوم متوسطه نظری

جشنواره حضور الگوهای تدریس برتر در سال تحصیلی ۱۴۰۱ - ۱۴۰۲

سال تحصیلی ۱۴۰۱ - ۱۴۰۲

مرحله: منطقه‌ای استانی کشوری

نمونه برگ داوری تخصصی (تدریس)

ردیف	گروه	استانی					کشوری
		۱	۲	۳	۴	۵	
۱	مهارت‌های تفریحی و طرح مسئله بر اساس موضوع درس						
۲	استفاده از پرسش سنجش یادگیری با ایجاد انگیزت ذهنی از موضوع تدریس						
۳	استفاده و اجرای روش آموزشی مبتنی بر موضوع تدریس						
۴	فرهنگ ارزش سوختگی مبتنی بر روی تفکر و پرسشگری فراگیران در جهت کشف کسوف و خسوف						
۵	هدایت فراگیران در جهت کشف کسوف و خسوف						
۶	مستند کردن فراگیران در فرآیند یادگیری با گوی						
۷	مهارت تکرار کلاس و فرآیند یادگیری بر اساس روش						
۸	رعایت اصول علمی مطالعه و ایجاد انگیزت ذهنی در فراگیران						
۹	تبدیل به اثر یادگیری سازه‌ها و ابزارهای یادگیری مبتنی بر موضوع تدریس						
۱۰	استفاده از رسانه یا ابزارهای تدریس و به کارگیری رسانه جهت انتقال یادگیری						
۱۱	مهارت تکرار کلاس قدرت بیان و تقویت موضوع و توجه به تکنیک‌های تدریس						
۱۲	استفاده علمی در موضوع و مهارت تدریس						
۱۳	ارائه تکنیک مبتنی و مناسب با موضوع تدریس برای حل مسأله						
۱۴	ایجاد ساز مبتنی بر تجربه تدریس و استفاده گوی						
۱۵	اجرای مبتنی و استفاده مبتنی از تفریح و تفریح و ...						
۱۶	وراثت‌های تخصصی مبتنی و ارزشی نظری مبتنی با تجربه مبتنی						
۱۷	میزان تخصصی تدریس با طرح تدریس						
۱۸	مطالعات و تفریح در تدریس						
۱۹	توجه به اهداف تربیتی ارزش‌های مبتنی، جوان مبتنی، مرکز از رابطه مبتنی با خدا و ...						
۲۰	مستند کردن و انجام تدریس در زبان نظر						

نام و نام خانوادگی داوری: _____
تلفاز: این نمونه برگ توسط مدیر داور تخصصی تکمیل می‌شود و می‌تواند اعتبار دوران تخصصی ۵۰۰ اعتبار از ۱۰۰۰۰ اعتبار نهایی می‌باشد.

شیوه نامه نوزدهمین جشنواره الگوهای تدریس برتر در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲

بسمه تعالی
وزارت آموزش و پرورش
سازمان آموزش متوسطه
مقر آموزش دوره دوم متوسطه نظری

جشنواره حضور الگوهای تدریس برتر در سال تحصیلی ۱۴۰۱ - ۱۴۰۲

سال تحصیلی ۱۴۰۱ - ۱۴۰۲

مرحله: منطقه‌ای استانی کشوری

نمونه برگ شماره ۱۴

تشریح موارد لحاظ شده در نمون برگ داوری

(۱) مهارت‌های آغازین و طرح مسیله در ارتباط با موضوع

طرح مسئله نکته اساسی و کلیدی درس را به صورت یک مسئله طرح کنید هر درسی که انتخاب کنید در تفکر و سواد رسانه‌ای یکی از مسائل مهم در خصوص رسانه ها و ارتباطات است. اگر موضوع درس را به صورت یک مسئله و چالش مطرح کنید بهترین انگیزش در دانش آموزان ایجاد می کند در بیان مسئله دقت کنید ابتدا یک تعریف علمی از مسئله خارج از کتاب ارائه دهید اگر فراگیر موضوع را به صورت یک مسئله ببیند که نیاز به حل دارد توجه بیشتری خواهد نمود. اگر این مرحله موفقیت آمیز باشد تمام طول فرایند تدریس حواس دانش آموزان در نزد درس خواهد بود در ادامه دلایلی ذکر کنید که این مسئله اگر حل نشود چه پیامدهایی به دنبال خواهد داشت.

۲- استفاده از پیش سازمان دهنده و ایجاد ساخت ذهنی از موضوع

برای این مرحله چهار چوب ذهنی ارائه دهید یعنی پیش سازمان دهنده یک چهارچوب و ساختار ذهنی است که دارای دو قسمت است مطالب بنیادی درس که رابطه بین درس‌های قبلی و درس این کتاب است دو مطالب دیگری که مرتبط است با موضوع معلم باید بتواند بین اطلاعات قبلی و ذهنی و نگرش آنها با مطالب جدید پلی بزند اگر یادگیری معنادار اتفاق نیفتد فراگیر قادر نخواهد بود آنها را کاربردی نمایند. یعنی استفاده از آنها در موقعیت های جدید باید اتفاق بیفتد ابتدا از کتاب شروع کنید و یک کلیت از موضوع ارائه دهید وارد جزئیات در ابتدا نشوید. چون ذهن دانش آموز آماده دریافت مباحث تخصصی نیست. هدف از پیش سازمان دهنده همین است که آنچه در ذهن دانش آموز نسبت به موضوع هست را یکجا جمع نماید . ما دو نوع پیش سازمان دهنده داریم یک توضیحی یعنی تشریح و توضیح مطالب جدید که اطلاعات قبلی یا نیست یا خیلی کم است دو تطبیقی برای آشنایی بیشتر هست یعنی اطلاعات قبلی وجود دارد و کاوش برای مفاهیم جدید مرتبط با موضوع صورت می گیرد.

۳- انتخاب و اجرای روش آموزشی متناسب با موضوع تدریس

۱- مشخص کردن هدف کلی درس متناسب با هر موضوع ۲- تجزیه و تحلیل محتوای درسی ۳- تعیین هدفهای رفتاری ۴- مشخص کردن معلومات و رفتار ورودی دانش آموزان هدف های رفتاری دانش آموزان یک بحث مهمی است که در شاخص های بعدی به آن می پردازیم

مشخص ساختن نظام ارزشیابی: در این قسمت معلم روش تدریس را معرفی می کند از روش های تدریس گروهی نوین سخنرانی یا ترکیبی از این ها خواهد بود هدف کلی درس را بیان می نماید این گونه که چه میزان دانش نسبت به موضوع باید داشته باشیم ابتدا نقطه شروع پیش سازمان دهنده را مطرح می کند مثلا می گوید اطلاعات قبلی شما نسبت به این موضوع به صورت میانگین ۵ از ۱۰ است و می خواهیم با هم به حدود ۸ تا ۱۰ برسیم یعنی هدف گذاری برای این درس این است .

هدفهای رفتاری اغلب با یک فعل کنشی همراه است که عبارتند از انجام دادن، فهرست کردن، نوشتن، دسته بندی، محاسبه، ساختن، ترکیب کردن و.... سایر افعالی نظیر اینها که معلم باید مشخص کند که دانش آموز در پایان این درس به کدام یک از این افعال باید برسد. یعنی کاری را عملی انجام دهد یا مطالب را لازم است به تشریح بگوید یا دسته بندی از مطالب انجام بدهد. یا ساختن مطالب جدید لازم هست. این فعل ها مربوط است به حیطه های مختلف شناختی، کاربردی، عاطفی، تجزیه و تحلیل و غیره که همکاران با آن آشنا هستید. مرحله بعد مشخص کند ابزارش چیست؟ یعنی با کتاب کار می کند؟ وسایل الکترونیکی لازم هست؟ گروهی هست یا فردی؟

۴- فراهم کردن موقعیت مناسب برای تفکر و پرسشگری فراگیران

در جهت ایجاد فضای پرسش گری با طرح زاویه جدید از موضوع درس انجام می گیرد . مطرح نمودن کلید واژه های درس در قالب جملات تعجبی و یا نظریات مخالف می تواند روحیه پرسشگری را در دانش آموزان ایجاد نموده و سوالات چالش برانگیز ذهن آنها را فعال نماید

۵- هدایت فراگیران در جهت کاربردی کردن دروس

در خصوص تفکر و سواد رسانه ای می توان در این بخش؛ بیان یک خاطره از زندگی روزمره خود معلم یا خاطره‌ای که به یاد دارد مرتبط با موضوع باشد مناسب است. یا طرح مسئله ای که در جامعه موجود هست و برای فراگیران قابل لمس و درک می باشد و مواردی از این قبیل؛ می توان درس را به سمت کاربردی بردن هدایت نمود توجه داشته باشید در این مرحله کاربردی، توجه به متن و زمینه اقلیمی و فرهنگی هم مهم هست خرده فرهنگ هایی که ما داریم قومیت هایی که هست با توجه به موقعیتی که در آن قرار داریم و میزان و نوع استفاده از رسانه ها و جهت دهی آنها می توان در خصوص کاربردی بودن اینها اقداماتی انجام داد.

۶- مشارکت فراگیران در فرایند یاددهی و یادگیری

با توجه به ضیق وقت ارائه برای جشنواره ۲۰ الی ۲۵ دقیقه ای معلم بهتر هست برای مشارکت دادن دانش آموزان از آنها بخواهد تا مطالب یا ایده جدیدی درباره موضوع دارند یادداشت کنند و در پایان این ساعت نظرات پرسیده خواهد شد یا می‌توانید هر جای تدریس شبیه داشتید یا سوال، آنها را هم یادداشت کنید و همینطور برای مشارکت بالای دانش آموزان به تصادف از روی دفتر نمره از دانش آموزان در مورد مسئله تدریس در همان حین تدریس سوالاتی شود تا میزان تمرکزدهنی آنها بالا برود.

۷- مهارت کنترل کلاس و فرایند های یادگیری در شرایط پیش بینی نشده

برای اینکه در این قسمت از داوری هم امتیازی کسب کنید در هنگام نوشتن طرح درس در نظر داشته باشید که به صورت فرضی یک شرایط پیش بینی نشده را ایجاد کنید مثلاً یک صدای مهیب یا از کسی دیگری بخواهد که بدون توجه به دانش این کار را برای شما انجام بدهد و یا یک اتفاق دیگری بیفتد که کلاس از حالت عادی خارج شود و شما برای این لحظه بحرانی از قبل برنامه داشته باشید و نشان دهید که می‌توانید بحران در کلاس را مدیریت نموده و سریع به حالت عادی برگردانیم

۸- رعایت پیوستگی مطالب و ایجاد ساخت ذهنی در فراگیران

در اثنای تدریس گاهی فهرست مطالب را ارائه نمایید یا در تابلو بنویسید و جلوی هر مفهوم مطالبی از آموخته های پیشین دانش آموزان هم یادداشت کنید تا پیوستگی مطالب به صورت سلسله ای در ذهن دانش آموزان ایجاد شود

▶ ۹- تناسب و اثربخشی مثال ها و ابزارهای به کار گرفته شده با موضوع

▶ بهتر است یک ضرب المثل یا حکایت طنز یا متن ادبی متناسب با موضوع و محتوا از قبل آماده داشته باشید و ارائه بکنید تا ابزارهایی که به کار می برید و مثال هایی که می آورید امتیاز بخش را کسب کنید.

▶ ۱۰- هم سوپی رسانه با محتوای درس

▶ استفاده از رسانه در تدریس و بخصوص در جشنواره الگوهای برتر تدریس لازم است. لذا قبل از استفاده از رسانه یا نرم افزارهای محتوا ساز نظیر Camtasia. Captivate. AutiPlay. Storyline که برای ارائه در نظر گرفته اید را چک کنید

▶ ۱۱ مهارت کلامی قدرت بیان و تفهیم موضوع

▶ مهارت های کلامی دارای حیطه ها و انواع مختلفی است و در موقعیتها و جلسات متفاوت طیف متنوعی را شامل میشود. در حین آراه ک ۱- تمرکز روی متن ۲- عدم حواس پرتی ۳- کلیشه ای نبودن ۴- تقویت کلام (با کلمات تشویقی، تاکید) ۵- قاطع بودن (نسبت به آنچه میگویند بتور داشته باشید. ۶- عدم یکنواختی صدا ۷- پرهیز از حرکات اضافی دستها و سر. و .....

▶ ۱۲ تسلط علمی بر موضوع و محتوای درس

▶ یک منبع علمی در خلال صحبت های تان باشد مقاله یا کتاب و برای استناد صحبت هایتان به جمله ای از آن مقاله علمی یا کتاب اشاره بکنید و همینطور نظریه اگر در این خصوص از اندیشمندی آورده شده یا موجود می باشد آن را در خلال تدریس مطرح کنید

➤ ۱۳- ارائه تکالیف مناسب و همسو با موضوع تدریس

➤ برای جلسه بعد سعی کنید تکلیفی که ارائه می دهید در حد توان و فرصت دانش آموز باشد. مثلاً از آنها بخواهید یک خبر که در رسانه پخش می شود را تحلیل نمایند یا با توجه به موضوع تدریس تان از آنها یک پروژه عملی یا تحقیقاتی بخواهید و مشخص کنید که کار، تکلیف فردی هست یا گروهی و در مورد آن یک مختصر توضیح ارائه دهید

➤ ۱۴- کیفیت سازماندهی مجدد درس و نتیجه گیری

➤ بخش نتیجه گیری را با انتخاب یک کلیپ هوشمندانه از کل مطالبی که تدریس کرده اید انجام دهید و با یک جمله با لحن مطمئن در مورد آن توضیح دهید از این درس چه نتیجه ای گرفتیم. نتیجه را خودتان را بیان کنید نتیجه باید در حیطه اهداف رفتاری که مورد انتظار در طرح درس نوشتیم تنظیم گردد و همینطور در محدوده بعد تربیتی که برای آن در نظر داشتید این بخش را حتماً رعایت کنید تا بخش امتیاز مربوط به بخش نتیجه گیری را از دست ندهید

➤ ۱۵- اجرای مناسب و خلاقانه سنجش (آغازین، تکوینی و....)

➤ شروع مناسب و خلاق معلم می تواند با یک سوال باشد به صورت انتخاب خود از بین دانش آموزان از چند نفر سوال بکند یا سوالات کتبی در برگه های از پیش تعیین شده که کوتاه جواب هم باشند برای دانش آموزان طراحی کرده و در حین اجرای تدریس این ارزشیابی را حتماً لازم است که انجام بدهد

➤ ۱۶- ویژگی های شخصیتی معلم آراستگی ظاهری

➤ برای این قسمت در هنگام ضبط فیلم یا ارائه در هر مکانی پوشیدن لباس رسمی مناسب تر میباشد

۱۷- میزان انطباق تدریس با طرح درس

این بند بسیار مهم می باشند که مو به مو آنچه در طرح درس آورده شده باید اجرا گردد و همینطور توجه داشته باشید که بر اساس توالی که در طرح درس دارید پیش بروید اگر قبل از ارائه رسمی و نهایی درس را به شکل تمرینی ارائه دهید به این مسئله توجه نموده و اگر لازم باشد در طرح درس یا در ارائه خود تجدید نظر داشته باشید

۱۸ خلاقیت و نوآوری در تدریس

روش های خلاقانه در تدریس به تناسب موضوع و موقعیت کلاس متنوع هستند طرح درس V ای از جمله روش های خلاق است. مطابق با طرح درس نوشته شده پیش بروید مورد دیگر برای خلاقیت تفکر و سواد رسانه ای ایجاد و خلق یک فضای پویا است. مهیا ساختن زمینه پژوهش خواهی، کنجکاوی؛ دستکاری و خود فرمانی. می توانید از دانش آموزان بخواهید در مورد مطالب امروز یک نقاشی کاریکاتور طنز نمایشنامه یا متن ادبی یا سایر اشکال فکری که نشان دهنده درگیری ذهنی باشد انجام دهند یا می توانید از آنها بخواهید برای مسئله ای که در ابتدا مطرح شد یک راه حل ارائه دهند آنچه که به نظر خودشان می آید

۱۹ توجه به اهداف تربیتی ارزش های انسانی جهان شناس

درک ارتباط انسان با خدا مهمترین قسمت هر طرح آموزشی، بخش اهداف تربیتی آن است. توجه کنیم که این درس، تربیت کدام بعد از ابعاد وجودی دانش آموز را مدنظر دارد. بعد جسمانی، بعد ذهنی، بعد احساسی، بعد عقلی و اندیشه، بعد عاطفی و غیره بر اساس این هدف طراحی آموزشی را انجام بدهیم و در سوالات و ارزشیابی ها و یا ارائه تکالیف هم این بابعاد مدنظرمان باشد.

۲۰ مدیریت زمان و اتمام تدریس در زمان مقرر شرکت کنندگان

حتما لازم است ارائه را قبل از ضبط یا ارائه رسمی چند بار تمرینی انجام بدهید و زمان را کنترل کنید مطالب اضافی را حذف یا حدالمقدور در ایجاز بگنجانید خلاصه بگویید و یا اگر بخت تان بیشتر شد مطالبی را از درس در ارائه اضافه نمایید و یک ارائه خوب در زمان که شامل تمام اعضای طرح درس تان باشد ارائه نمایید

▶ برانگیختن

▶ وادار کردن دانش آموزان به بازیابی و اصلاح تجربیات موجود از موضوع تدریس. استغائه از آنچه مشاهده شده برای تشریح آنچه رخ داده است. تجربه ها و دانش یعنی ارتباط دادن به دانش جدید این درس ادامه درس قبلی هست. پرسش یک سوال از عنوان درس، طرح یک سوال مثلاً چرا یا چگونه موضوع به این شکل است؟

▶ درگیر کردن

▶ هدف از این مرحله ایجاد هیجان در دانش آموزان و علاقه مند کردن آنهاست. توجه را به خود جلب نماییم و به موضوع درس وادار به فکر شود ایجاد هیجان و علاقه با نشان دادن عکس یا فیلمی کوتاه یا آثار متنی جدید. سوال بپرسیم از ارتباط فیلم یا عکس با موضوع مورد نظر

▶ کاوش کردن

▶ ایجاد فرصت برای این که در ذهن دانش آموزان یک فرضیه ایجاد شود هدف از این مرحله شناسایی کج فهمی های دانش آموز است طرح دوباره سوال از فیلمهای مرحله قبل و نتایج منفی پدیده و اینکه کار در گروه ها انجام بگیرد یا فردی. مرحله کاوش فرصتی فراهم میکند تا دانش آموزان: مشاهده کنند.

▶ ۲- متغیرها را جدا کنند و داده ها را ثبت نمایند. ۴- نتایج را استخراج نمایند. ۵- فرضیه ای ارائه نمایند. (یک قسمت مهم از هدفگذاری کار تدریس است. لازم هست به مرحله فرضیه سازی پرداخته شود) ۶- با کمک معلم یافته ها را سازمان دهی نمایند و فرضیه ها به مرحله تایید یا رد برسند.

► **توضیح دادن** مرحله برای آن است که درک عمیقی با استفاده از رسانه آموزش ایجاد شود تشریح مورد موضوع مورد نظر به صورت تخصصی و جزئی و نشان دادن تصاویر و توضیح از روی صفحات کتاب یک مرور اجمالی از مطالبی که تا الان داشته‌اید این قسمت مهمترین قسمت ارائه است که در آن معلم تمام توانش را برای ارسال و انتقال مطلب در کمترین زمان باید داشته باشد. در این مرحله معلم دانش آموزان را به سمت تعمیم‌های منسجم و سازگار با موضوع هدایت مینماید.

► شرح و بسط دادن

► به دانش آموزان کمک میکند دانش خود را در موقعیتهای جدید بکارگیرند و سوالات و فرضیه های جدیدی در ذهن آنان ایجاد میشود. رونشی را که به کار گرفته‌اند دانش آموزان بتوانند به کار بگیرند یعنی شرح و بسط برای کار بردن می باشد از دانش آموزان با استفاده از توضیحات مرحله قبل سوالاتی مطرح می کنیم برای اینکه پلی بزینم بین مفاهیم که یاد داده شده و زندگی روزمره آنها و از آنها بخواهیم مصداق هایی در این مورد بیاورند.

► انتقال و یا تعمیم

► این مرحله بصورت مستقیم به ساختار روانی مربوط است که انتقال یادگیری هم نامیده میشود. یعنی کاربردهای کلی تر دانش در خارج از مدرسه و در محیط واقعی زندگی دانشی که یاد گرفته اند یعنی دانش جدید را در محیط واقعی کار برد این مابند از آنها بخواهیم خاطره یا تجربه ای از زندگی روزمره بر اساس این مفهوم جدید تفسیر نمایند در ابتدا تفسیر قبل از درس و تفسیر بعد از درس آیا نظر آنها اصلاح شده یا نه آیا ارائه این درس جدید توانسته از کمکی به حل مشکل آنها به نمایند و در هم چنین در ایجاد دانش جدید گامی برداشته شده است یا نه پس تفسیر رای دانش آموزان از موضوع قبل از شروع درس و بعد از شروع درس لازم هست که نوشته شده و جمع آوری شود.

► **ارزشیابی کردن** با طراحی یک سری سوالات یا پروژه های تحقیقی برای جلسه بعد به عنوان ارزشیابی از کار تعیین می‌کنیم که این تکلیف همانطور که در مرحله بعد هم توضیح خواهیم داد حتما متناسب با توان فرصت و وقت دانش آموزان باشد و از همه هم تکلیف خواسته شود حدالمقدور یک تکلیف کوچک اما از همه دانش آموزان.

